

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/286/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2511204426
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2511204426.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a členov senátu: JUDr. Anton Jaček a JUDr. Martina Valentová, v právnej veci navrhovateľa: Orange Slovensko, a.s., so sídlom Bratislava, Metodova 8, IČO: 35 697 270, zastúpeného advokátom: Mgr. Martin Katriak, so sídlom Bratislava, Dr. Vladimíra Clementisa 10, proti odporcovi: P. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom O. I. XXX, v konaní zastúpený opatrovníkom: Q. B., súdna tajomníčka Okresného súdu Piešťany, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu: Združenie na podporu práv spotrebiteľov, občianske združenie so sídlom Bratislava, Seberíniho 9, IČO: 42 264 979, o zaplatenie 460,67 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Piešťany zo dňa 8.11.2011, č.k. 10C/172/2011-48, v spojení s doplniacim rozsudkom zo dňa 16.5.2013 č.k. 10C/172/2011-107 - v zamietajúcej časti včítane závislého výroku o určení zmluvných podmienok za neprijateľné a o náhrade trov konania, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, ktorou bol návrh sčasti zamietnutý p o t v r d z u j e , v časti o náhrade trov konania r u š í a v zrušenom rozsahu vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a v časti, ktorou bolo určené, že zmluvná podmienka je neprijateľná m e n í nasledovne:

Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka dojednaná v Zmluve o pripojení zo dňa 20.4.2009 č. A4334641-0001 v spojení s Dodatkom k zmluve o pripojení zo dňa 20.4.2009 uvedená v čl. 2.2.5 Dodatku v znení: „V prípade porušenia niektorej z povinností účastníka uvedenej v bode 2.3 alebo 2.4 tohto článku (najmä, ale nielen nezaplatenie splatnej ceny za služby, nedodržanie záväzku uvedené v bode 2.2 tohto článku, jednostranné ukončenie platnosti Zmluvy alebo tohto Dodatku pred uplynutím doby viazanosti, vykonanie úkonu smerujúceho k ukončeniu platnosti tohto Dodatku pred uplynutím doby viazanosti, bez ohľadu na skutočnosť, či naozaj dôjde k ukončeniu jeho platnosti) je účastník povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu vo výške 331,94 Eur (10.000,02 SKK). Právo na zmluvnú pokutu podľa tohto bodu vznikne podniku samotným porušením povinnosti účastníka, a to v okamihu porušenia povinnosti účastníkom, pričom toto právo nie je podmienené vykonaním žiadneho úkonu zo strany podniku (napr. odstúpením od zmluvy, alebo prerušením, či obmedzením poskytovania služieb v prípade porušenia povinnosti podľa bodu 2.3 písm. c) tohto článku). Účastník je zároveň povinný uhradiť podniku náhradu škody, ktorej výška presahuje výšku dohodnutej zmluvnej pokuty. Zmluvnú pokutu podľa tohto článku bude účastník povinný zaplatiť podniku bez ohľadu na dĺžku doby, ktorá mu ešte zostávala do uplatnenia doby viazanosti.“, j e n e p l a t n á z dôvodu neprijateľnosti tejto podmienky.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd zrušil platobný rozkaz Okresného súdu Piešťany č.k. 5Ro/88/2011-27 zo dňa 26.4.2011 a čiastočne vyhovel návrhu a odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 128,73 Eur (čo predstavuje úhradu za poskytnuté služby) spolu s 9% úrokom z omeškania ročne zo sumy 128,73 Eur od 13.2009 do zaplatenia, do 15 dní od právoplatnosti

rozsudku. Ďalším odsekom výroku súd vo zvyšku (v zmluvnej pokute 331,94 Eur) návrh zamietol. Odporcovi uložil povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy konania v sume 16,50 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Doplnčacím rozsudkom určil, že zmluvná podmienka obsiahnutá v bode 2.5 čl. 2 Dodatku k Zmluve o pripojení zo dňa 20.4.2009, ktorej obsahom je povinnosť odporcu ako spotrebiteľa uhradiť navrhovateľovi, ako dodávateľovi zmluvnú pokutu v sume 331,94 Eur je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

Rozsudok spolu s doplnčacím rozsudkom prvostupňový súd odôvodnil právne aplikáciou ust. § 77 bod 1, § 43 ods. 1, 2, 3 písm. c), 5 písm. b), e), § 76 ods. 12 zák. č. 610/2003 Z.z. o elektronických telekomunikáciách, § 23a ods. 1, 2 zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, § 52 ods. 1, 2, 4, § 53 ods. 1, 3 písm. a), 4, § 489 a § 517 ods. 1 veta prvá a ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. a § 166 ods. 1, § 153 ods. 3, 4 a § 142 ods. 1 O.s.p. Vecne súd argumentoval tým, že z predložených faktúr bolo preukázané, že odporca si nesplnil svoju povinnosť zo zmluvy a to riadne a včas platiť za cenu poskytovaných služieb za obdobie od 25.6.2009 do 27.8.2009 v celkovej sume 128,73 Eur, preto navrhovateľovi v tejto časti vyhovel. Za nedôvodný ale súd považoval návrh navrhovateľa v časti, v ktorej sa domáhal zaplata zmluvnej pokuty vo výške 331,94 Eur. Uzavrel, že navrhovateľ si právo na zmluvnú pokutu odvíjal od spotrebiteľskej zmluvy, kde navrhovateľ vystupoval ako dodávateľ a odporca ako spotrebiteľ, pričom nepreukázal súdu, že s odporcom individuálne prerokoval a dohodol obsah jednotlivých zmluvných podmienok zmluvy ako aj jej Dodatku a najmä všeobecných zmluvných podmienok, na ktoré zmluva odkazovala a tým ani samotnú výšku zmluvnej pokuty za porušenie jeho povinností. Bol názoru, že výška zmluvnej pokuty 331,94 Eur je neprimeraná, keďže z obsahu zmluvy ani Dodatku nevyplýva, že by mala predstavovať výšku poskytnutej zľavy na kúpnu cenu telefónu. Pokiaľ by aj navrhovateľ ako zmluvnú pokutu uviedol výšku kúpnej ceny predstavujúcu zľavu poskytnutú odporcovi pri kúpe, takto určenú výšku zmluvnej pokuty by súd vyhodnotil ako prijateľnú podmienku prihliadajúc i na dobu plnenia si povinnosti odporcom. V doplnčacom rozsudku, ktorým súd určil, že zmluvná podmienka obsiahnutá v bode 2.5 čl. 2 Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 20.4.2009, ktorej obsahom je povinnosť odporcu ako spotrebiteľa uhradiť navrhovateľovi ako dodávateľovi zmluvnú pokutu v sume 331,94 Eur je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, súd prihliadol na to, že ak je zabezpečenie plnenia totožné zmluvnej povinnosti dojednané viacerými spôsobmi (úrokmi z omeškania, zmluvnou pokutou), ktoré sú zároveň z kauzálneho hľadiska obdobnými sankčnými inštitútmi (v kauzálnej rovine nie je rozdielom, či sa platí úrok z omeškania alebo zmluvná pokuta, platí sa jednoducho určitá peňažná suma), je potrebné skúmať primeranosť takéhoto zabezpečenia k významu zabezpečovanej zmluvnej povinnosti. Zmluvná povinnosť zaplatiť riadne a včas je základnou povinnosťou dlžníka, na druhej strane výška zabezpečenia je v danom prípade zjavne neprimeraná a podľa názoru súdu v prejednávacom prípade pre rozpor s dobrými mravmi, ako aj pre neprijateľnosť, absolútne neplatná.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a prihliadnuc na úspešnosť navrhovateľa v časti istiny 128,73 Eur uložil odporcovi povinnosť nahradiť mu trovy konania predstavujúce súdny poplatok za návrh 6% zo 128,73 Eur, t.j. v sume minimálneho súdneho poplatku za návrh 16,50 Eur.

Proti tomuto rozsudku, s výnimkou vyhovujúceho výroku, podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie navrhovateľ, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že návrhu v celom rozsahu vyhovie. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania, ktoré vyčíslil celkovou sumou 93,48 Eur. Ako odvolacie dôvody uviedol, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.) a konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b) O.s.p.). Poukázal na to, že odporca porušil svoju základnú povinnosť vyplývajúcu zo Zmluvy o pripojení a z Dodatku tým, že nezaplatil vyúčtovanú cenu za poskytnuté služby, čo bolo v konaní preukázané, pričom za poskytnuté služby odporca neplatil v období od 25.6.2009 do 25.8.2009, teda dva mesiace od začiatku zmluvného vzťahu. Dôvodom uzatvorenia Dodatku bola pre odporcu možnosť získať za veľmi výhodnú cenu mobilný telefón, za ktorý by v prípade kúpy v rámci maloobchodných cien musel zaplatiť omnoho vyššiu cenu. To znamená, že pre využitie tejto výhody sa požadovalo od odporcu, aby zotrval v danom vzťahu aj naďalej a rovnako využíval poskytnuté služby a platil za ne cenu. Pre zabezpečenie splnenia tejto podmienky, t.j. sankcia za porušenie tejto podmienky bola dohodnutá zmluvná pokuta. Súd sa pritom ale vôbec nezaoberal skutočnosťou, že daný mobilný telefón mohol odporca kúpiť rovnako aj bez akejkoľvek hrozby sankcie za nedodržanie riadneho plnenia svojich

povinností počas doby viazanosti, resp. ak nechcel by viazaný hrozbou sankcie, mohol si vybrať lacnejší mobilný telefón taktiež za symbolickú cenu, s ktorým by bola spojená zmluvná pokuta v nižšej sume. Možnosť voľby a prispôsobenia si zmluvných podmienok podľa vlastných možností a podmienok je podľa jeho názoru jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody o konkrétnych častiach Dodatku medzi oboma stranami, kedy spotrebiteľ má možnosť ovplyvniť obsah zmluvných podmienok. Pri posudzovaní podmienky, ktorá bola v zmluve uvedená na základe individuálneho rozhodnutia spotrebiteľa, je aplikácia ustanovení o neprijateľných podmienkach, či už podľa Občianskeho zákonníka v spojení s interpretáciou podľa Smernice 93/13 ako aj podľa judikatúry Európskeho dvora vylúčená. V tejto súvislosti odvolateľ poukázal aj na viaceré súdne rozhodnutia Európskeho súdneho dvora v súvislosti s ktorými ochrana spotrebiteľa podľa Smernice 93/13 predpokladá formálnu rovnováhu, avšak tiež aj skutočnú nerovnováhu založenú pri uzatvorení zmluvy, aby následne aplikáciou tejto smernice mohlo dôjsť k skutočnej rovnováhe. Má za to, že vzhľadom na skutkové okolnosti pri uzatváraní zmluvy má spotrebiteľ dostatočnú vyjednávaciu silu a môže vplyvať na obsah dodatku aj pokiaľ ide o zmluvnú pokutu. Pokiaľ ide o značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ako ďalší znak neprijateľnosti podmienok považuje za nevyhnutné prihliadať na nerovnováhu založenú samotným uzatvorením dodatku a to v prospech spotrebiteľa a to s prihliadnutím na výhodu symbolickej kúpnej ceny, ktorú získava uzatvorením dodatku. Následne poukázal aj na závery ESD vo veci C-243/08, z ktorého zdôraznil, že súd musí preskúmať nekalú podmienku v závislosti od okolností, ktoré predmetný prípad charakterizujú. V ďalšom uviedol s poukazom na rozhodnutie ESD vo veci C-237/02, že príloha predmetnej smernice má iba indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé, pričom podmienka vyskytujúca sa v zozname nemusí byť nevyhnutne považovaná za nekalú a naopak, podmienka v zozname sa nevyskytujúca, môže byť posúdená za nekalú. Odpoveď by sa pritom mala dosiahnuť so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb a s ohľadom na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v čase jej uzatvárania. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 33Obo 934/2004 zdôraznil, že dojednanie o zmluvnej pokute je vyvážené tým, že ani v prípade kedy k dosiahnutiu zmluvou sledovaného cieľa nedôjde výlučne v dôsledku porušenia zmluvnej povinnosti žalovaného, nenáleží žalobkyni právo na dohodnutú odmenu a preto dospel k záveru, že práva a povinnosti zmluvných strán sú v rovnováhe. Poukázal tiež na ďalšie rozhodnutie NS ČR č. 33Cdo 3053/2007, z ktorého zdôraznil, že dojednanie o zmluvnej pokute nezakladá nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalovaných, keď nevýhodnosť dojednania o odmene pre žalobkyňu je vyvažovaná práve povinnosťou žalovaných po dobu trvania v sprostredkovateľskej zmluve nepreviesť bez dohody bez sprostredkovateľov predmet následnej zmluvy o prevode, k čomu má slúžiť zmluvná pokuta nútiaca žalovaných k splneniu dohodnutej povinnosti. Odvolateľ poukázal tiež na to, že prvostupňový súd opomenul zisťovať, či v danom prípade mohol alebo nemohol odporca individuálne ovplyvniť zmluvnú podmienku a opomenul aplikovať čl. 4 ods. 1 Smernice 93/13/EHS v zmysle ktorej nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy. V dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí. Zdôraznil, že zmluvná pokuta ako forma paušalizovanej náhrady škody znamená, že bez ohľadu na výšku spôsobenej škody uplatnenie zmluvnej pokuty je dôvodné bez potreby zisťovania alebo odôvodňovania spôsobenej škody. V závere dal do pozornosti odvolacieho súdu tiež rozhodnutia niektorých krajských súdov v obdobných veciach, ktoré pripojil.

Odporca resp. jeho opatrovník odvolací návrh nepodal, k doručenému odvolaniu sa písomne nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ v odvolaní vo veci samej podľa obsahu použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. b) a f) O.s.p.), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený min. 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.) a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako sa vyvesil na úradnej tabuli (§ 21 ods. 2 vyhl. č. 543/2005 Z.z.) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 219 O.s.p.

Vzhľadom na rozsah navrhovateľom podaného odvolania, rozsudok prvostupňového súdu sa vo vyhovujúcej časti stal právoplatným, predmetom prieskumu odvolacieho súdu potom bola tá časť rozsudku, ktorým bol návrh vo zvyšku v časti zaplatenia zmluvnej pokuty zamietnutý, ako aj v časti závislého výroku doplniaceho rozsudku, ktorou súd určil označené zmluvné podmienky za neplatné z dôvodu ich neprijateľnosti a vo výroku o náhrade trov konania.

V zmysle § 153 O.s.p. súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná (ods. 3 - účinný od 15.10.2008). Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie túto zmluvnú podmienku do výroku rozhodnutia (ods. 4 - účinný od 1.3.2010).

V zmysle § 53a Občianskeho zákonníka, účinného od 1.3.2010, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje, alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa (ods. 1). Ak sa rozhodnutie súdu podľa ods. 1 týka len časti zmluvnej podmienky, dodávateľ je povinný splniť povinnosť uvedenú v ods. 1 v rozsahu tejto časti (ods. 2). Týmto ustanovením sa v zmysle § 879i Občianskeho zákonníka spravujú aj právne vzťahy vzniknuté do 28.2.2010, avšak vznik týchto právnych vzťahov ako aj nároky z nich uplatnené pred 1.3.2010 sa posudzujú podľa doterajších predpisov.

Z cit. § 153 ods. 3 cit. ust. vyplýva, že súd môže o neprijateľnosti podmienky použitej v spotrebiteľskej zmluve rozhodnúť tak na návrh ako aj bez návrhu. Predpokladmi na to, aby súd takto rozhodol aj bez návrhu je, že musí ísť o sporové konanie, v ktorom právny dôvod žaloby skutkovo a právne spočíva na spotrebiteľskej zmluve, pričom žalobcom môže byť spotrebiteľ, dodávateľ alebo aj združenie, výsledkom dokazovania je to, že podmienka alebo podmienky v spotrebiteľskej zmluve sú neprijateľné. Ods. 4 cit. ust. súdu ukladá, aby v súlade s hmotnoprávnym ust. § 53a Občianskeho zákonníka uviedol vo výroku rozsudku presné znenie podmienky, ktorá bola vyhlásená za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti. Účelom takéhoto výroku, ktorý môže byť prijatý aj na návrh aj bez návrhu účastníka konania - spotrebiteľa je to, aby dodávateľovi vznikla povinnosť zdržať sa používania takej podmienky vo všetkých zmluvách so spotrebiteľmi, resp. aj podmienky s rovnakým významom. Výrok by mal opísať znenie podmienky tak, ako je uvedené v zmluve. Tento výrok ale nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci (res iudicatae) pre spory tohto dodávateľa s inými spotrebiteľmi, ktorí neboli účastníkmi tohto konania.

Zo zmluvy o pripojení č. A4334641-0001 uzavretej medzi navrhovateľom ako podnikom a odporcom ako účastníkom podľa § 43 zák. č. 610/2003 Z.z. dňa 20.4.2009 vyplýva, že navrhovateľ sa zaviazal odporcovi zriadiť prístup k verejnej telefónnej sieti a sprístupniť súvisiace služby v zmysle dohodnutého účastníckeho programu a rozsahu služieb. V dodatku k zmluve o pripojení uzavretého toho istého dňa účastníci upravili podmienky kúpy koncového telekomunikačného zariadenia a tiež využívanie elektronických telekomunikačných služieb. Odporcovi bol na základe zmluvy predaný mobilný telefón LG KP501 za kúpnu cenu po uplatnení zľavy z jej spotrebiteľskej ceny vo výške 29,90 Eur, pričom odporcovi boli poskytnuté aj výhody uvedené v dokumente Bonusy ponuky „februárová aktivačná ponuka“ - akcia zo dňa 1.4.2009 tvoriacom neoddeliteľnú súčasť dodatku v prílohe č. 1, pričom bola aktivovaná služba Orange World Mini. V čl. 2 bod 5 dodatku zmluvné strany dohodli, že v prípade porušenia niektorej z povinností účastníka uvedenej v bode 2.3 alebo 2.4 tohto článku (najmä ale nielen nezaplatenie splatnej ceny za služby, nedodržanie záväzku uvedeného v bode 2.2 tohto článku, jednostranné ukončenie

platnosti Zmluvy alebo tohto Dodatku pred uplynutím doby viazanosti, vykonanie úkonu smerujúceho k ukončeniu platnosti tohto Dodatku pred uplynutím doby viazanosti, bez ohľadu na skutočnosť, či naozaj dôjde k ukončeniu jeho platnosti) je účastník povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu vo výške 531,94 Eur (10 000,02 Sk). Právo na zmluvnú pokutu podľa tohto bodu vznikne podniku samotným porušením povinnosti účastníka, a to v okamihu porušenia povinnosti účastníkom, pričom toto právo nie je podmienené vykonaním žiadneho úkonu zo strany podniku (napr. odstúpením od zmluvy, alebo prerušením, či obmedzením poskytovania služieb v prípade porušenia povinnosti podľa bodu 2.3 písm. c) tohto článku). Účastník je zároveň povinný uhradiť podniku náhradu škody, ktorej výška presahuje výšku dohodnutej zmluvnej pokuty. Zmluvnú pokutu podľa tohto článku bude účastník povinný zaplatiť podniku bez ohľadu na dĺžku doby, ktorá mu ešte zostávala do uplynutia doby viazanosti. Zmluvná pokuta je splatná v lehote uvedenej vo výzve na jej zaplatenie, inak v lehote 14 dní odo dňa doručenia výzvy podniku účastníkovi.

V zmysle § 43 ods. 1 a 2 zák. č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách, ktorý bol účinný v období od 1.1.2004 do 31.10.2011, teda v čase uzavretia predmetnej zmluvy o pripojení, zmluvou o pripojení sa podnik zaväzuje účastníkovi zriadiť potrebný prístup k verejnej telefónnej sieti alebo k inej verejnej sieti a sprístupniť súvisiace služby. Súčasťou zmluvy sú všeobecné podmienky a tarifa. Podľa ods. 2 podstatnými časťami zmluvy o pripojení sú dohodnutý druh verejnej služby, miesta jej poskytovania a cena za službu. Ak nie je v zmluve o pripojení určený čas poskytovania platí, že sa služba bude poskytovať na neurčitý čas. Cenu za službu možno dojednať aj odkazom na tarifu.

Slovenský právny poriadok upravoval postavenie a ochranu spotrebiteľa najskôr v zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ktorý bol účinný v období od 31.12.1992 do 30.6.2007. Dňom 1.7.2007 nadobudol účinnosť nový zákon o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z., ktorý v ostatnom znení má v § 3 ods. 3 zakotvené, že každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. definoval spotrebiteľské zmluvy v ust. § 52 rozdielne v období od 1.4.2004 do 31.12.2007 a rozdielne v období od 1.1.2008. S účinnosťou od 1.1.2008 Občiansky zákonník v § 52 ods. 1 spotrebiteľskú zmluvu definuje ako každú zmluvu bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľom podľa ods. 3 cit. ust. je pritom osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom podľa ods. 4 cit. ust. je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Porovnjúc obsah účastníkmi uzavretej zmluvy o pripojení včítane jej dodatku s vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami je nesporné a prvostupňový súd v preskúmanom rozsudku správne uzavrel, že právny vzťah založený predmetnými zmluvami medzi navrhovateľom, ktorý pri uzatváraní a plnení zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej resp. inej podnikateľskej činnosti ako dodávateľom v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a ako podnikom v zmysle § 43 cit. zák. č. 610/2003 Z.z. a na druhej strane odporcom, ktorý pri uzatváraní a plnení predmetnej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a bol teda spotrebiteľom v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a podľa § 43 cit. zák. č. 610/2003 Z.z. účastníkom, je spotrebiteľským vzťahom a predmetná zmluva o pripojení je zmluvou spotrebiteľskou. V dôsledku toho bolo na daný vzťah nevyhnutné aplikovať všetky ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzavretia predmetnej zmluvy.

V zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia predmetnej zmluvy, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). Ust. ods. 1 sa nevzťahuje podľa ods. 2 iba na predmet plnenia alebo cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Podľa ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V ods. 3 potom zákonodarca demonštratívne vymenúva ktoré ustanovenia uvedené

v spotrebiteľskej zmluve sa považujú za neprijateľné podmienky. Medzi ne novelou Občianskeho zákonníka zák. č. 568/2007 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2008 bolo zakotvené písm. k) v zmysle ktorého za neprijateľnú podmienku sa považuje i ustanovenie, ktoré požaduje od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením tohto záväzku. Podľa ods. 5 cit. § 53 Občianskeho zákonníka v uvedenom znení, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

V zmysle § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka v uvedenom znení, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Toto ustanovenie je zachované v Občianskom zákonníku v nezmenenej podobe od účinnosti piatej hlavy o spotrebiteľských zmluvách. Ostatne citované ustanovenie je kogentné a zakotvuje zákaz, aby sa zmluvné podmienky v spotrebiteľskej zmluve odchyľili od Občianskeho zákonníka takým spôsobom, že je to v neprospech spotrebiteľa. V zmysle ods. 2 tohto ustanovenia v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa Smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorá síce nie je pre členské štáty EÚ priamo záväzná, avšak predstavuje interpretačné pravidlo a ktorá už bola transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky, v zmysle čl. 2 písm. a) nekalé podmienky znamenajú zmluvné podmienky definované v čl. 3.

Podľa čl. 3 bod 1 cit. smernice zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán vzniknutých na základe zmluvy k škode spotrebiteľa. Podľa bodu 2 podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty, podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu. Keď predajca alebo dodávateľ vznesie námietku, že štandardná podmienka bola individuálne dohodnutá, musí o tom podať dôkaz. Podľa bodu 3 príloha smernice obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé.

V zmysle čl. 4 cit. smernice bez toho, aby boli dotknuté ust. čl. 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy, alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

Podľa čl. 6 bod 1 členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa čl. 7 bod 1 členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

Podľa prílohy tejto smernice bod 1. písm. e) medzi podmienky uvedené v čl. 3 ods. 3 okrem iných patrí i podmienka vyžadovať od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako náhradu.

Ako prvé odvolateľ namietal podľa neho nesprávny záver prvostupňového súdu, že predmetná zmluvná pokuta v spotrebiteľskej zmluve nebola individuálne dojednaná.

Z obsahu zmluvy uzavretej medzi účastníkmi a jej dodatku vyplýva, že text zmluvy a dodatku bol vopred pripravený dodávateľom pre neurčitý počet budúcich spotrebiteľov, zmluva bola pripravená vopred v podobe predbežne formulovanej tzv. typovej, resp. štandardnej zmluvy, pričom do zmluvy a jej dodatkov sa dopisovali iba údaje individualizujúce spotrebiteľa a ním vybraný mobilný telefón resp. koncové zariadenie, účastnícky program a služby. Odporca ako spotrebiteľ mal síce zrejme možnosť oboznámiť sa s dojednanými zmluvnými ustanoveniami pred podpisom zmluvy, ale nesporne nemohol ovplyvniť ich obsah. Zmluvné dojednania obsiahnuté v uvedených zmluvách a ich dodatkoch preto s poukazom na cit. ust. § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka i čl. 3 bod 2 smernice, nemožno považovať za individuálne dojednané. Je nesporné, že odporca ako spotrebiteľ nemal žiadnu reálnu možnosť ovplyvniť obsah vopred dodávateľom navrhnutých a v predloženej zmluve fixne formulovaných dojednaní o zmluvnej pokute. Mohol iba zmluvu ako celok odmietnuť alebo ju prijať a podrobiť sa teda tak i dodávateľom nanútenému dojednaniu o zmluvnej pokute. Dôkazné bremeno preukázať, že dojednanie o zmluvnej pokute bolo individuálne dohodnuté pritom v zmysle cit. § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka (i čl. 3 bod 2 cit. Smernice 93/13/EHS), bolo na navrhovateľovi ako dodávateľovi. Navrhovateľ ale v konaní individuálne dojednanie zmluvnej pokuty nepreukázal a preto bolo nevyhnutným v súlade s ust. § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka predmetnú zmluvnú podmienku nepovažovať za individuálne dojednanú.

Samotná skutočnosť, že odporca ako spotrebiteľ mal možnosť vybrať si z viacerých navrhovateľom ako dodávateľom ponúkaných mobilných telefónov i lacnejší, v dôsledku čoho by i zmluvná pokuta bola nižšia, rozhodne nemôže znamenať možnosť spotrebiteľa ovplyvniť obsah zmluvných podmienok. Podstatným totiž je, že v danej uzavretej spotrebiteľskej zmluve predmetná zmluvná podmienka o zmluvnej pokute bola navrhnutá vopred dodávateľom a i keď spotrebiteľ mal možnosť oboznámiť sa s ňou pred podpisom zmluvy, nemohol a nebol schopný ovplyvniť podstatu tejto podmienky, resp. jej obsah a dosiahnuť dojednanie nižšej zmluvnej pokuty, príp. aby zmluvná pokuta bola dojednaná za iných podmienok, príp. aby nebola dojednaná vôbec. Na tomto závere nič nemení ani tá skutočnosť, že spotrebiteľ mal možnosť voľby pri kúpe rôznych koncových zariadení, pričom pri kúpe lacnejšieho by bola i zmluvná pokuta nižšia.

S poukazom na vyššie uvedené, odvolací súd uzatvára, že predmetné zmluvné podmienky v podobe dojednaní o zmluvnej pokute rozhodne neboli individuálne dojednané a preto táto odvolacia námietka navrhovateľa neobstojí.

Ako druhé odvolateľ namietal záver prvostupňového súdu, že došlo k značnej nerovnováhe v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a tým k naplneniu ďalšieho znaku neprijateľnosti podmienok, pričom poukázal na ďalšie podmienky uzavreté v zmluvách, resp. dodatkoch, ktoré sú s prihliadnutím na výhody, ktoré nimi spotrebiteľ získal, naopak v prospech spotrebiteľa.

Je pravdou, že v zmysle čl. 4 Smernice 93/13/EHS bod 1 je potrebné nekalosť zmluvných podmienok hodnotiť so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí. Odvolací súd pritom nepopiera možnosť i v spotrebiteľskej zmluve dojednať zmluvnú pokutu ako sankciu za nesplnenie zmluvných povinností spotrebiteľa. Podstatným ale je, aby zmluvná pokuta dojednaná v spotrebiteľskej zmluve bola primeraná. Táto podmienka ale v danom prípade i podľa názoru odvolacieho súdu zhodného s prvostupňovým, splnená nebola.

Ako bolo už uvedené vyššie, podľa dodatkov k zmluvám o pripojení čl. 2 bod 5 mala byť dojednaná zmluvná pokuta v prípade porušenia niektorej z povinností odporcu uvedenej v označených bodoch, medzi nimi i nezaplatenie splatnej ceny za služby, nedodržanie záväzku podľa bodu 2.2., jednostranné ukončenie platnosti zmluvy alebo dodatku pred uplynutím doby viazanosti, vykonanie úkonu smerujúceho k ukončeniu platnosti dodatku pred uplynutím doby viazanosti, bez ohľadu na skutočnosť, či naozaj dôjde k ukončeniu, spotrebiteľ je povinný zaplatiť zmluvnú pokutu v pevne dojednanej výške. Obsahom dojednania je tiež to, že právo na zmluvnú pokutu vzniká samotným porušením povinnosti v okamihu jej porušenia, pričom nie je podmienené vykonaním žiadneho úkonu zo strany dodávateľa a popri zmluvnej pokute je spotrebiteľ povinný nahradiť i náhradu škody, ktorej

výška presahuje výšku dohodnutej zmluvnej pokuty. Osobitne bolo tiež dojednané, že zmluvnú pokutu je spotrebiteľ povinný zaplatiť bez ohľadu na dĺžku doby, ktorá mu zostáva do uplynutia doby viazanosti.

Z obsahu zmluvy i jej dodatku vyplýva, že odporca ako spotrebiteľ zakúpil od navrhovateľa ako dodávateľa mobilný telefón za zvýhodnenú cenu a tiež mal možnosť používať poskytované služby takisto za zvýhodnenú cenu. Avšak i po zohľadnení týchto výhod získaných na základe predmetnej spotrebiteľskej zmluvy odporcom ako spotrebiteľom, sa odvolací súd zhoduje s názorom prvostupňového, že dojednaná zmluvná pokuta ako sankcia za porušenie zmluvných povinností odporcom ako spotrebiteľom, je neprimerane vysoká v dôsledku čoho je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a preto neplatná.

Je tomu tak predovšetkým preto, že vyžaduje od spotrebiteľa aby zaplatil dojednanú zmluvnú pokutu v stabilnej výške 331,94 Eur bez ohľadu na to kedy dôjde k ukončeniu predmetnej zmluvy, či na počiatku viazanosti alebo bezprostredne pred jej skončením. Je totiž potrebné predpokladať, že vzhľadom na kúpnu cenu za mobilný telefón resp. koncové zariadenie 29,90 Euro musí byť skutočná cena tohto zariadenia fakticky zaplatená spotrebiteľom postupne v cenách poskytnutých služieb a garantovať tak návratnosť prostriedkov investovaných do zľavy telefónu, s prihliadnutím na to, že navrhovateľ ako dodávateľ je podnikateľom, ktorý podniká za účelom vytvárania zisku. Z toho potom vyplýva, že pri predčasnom ukončení vzťahu na začiatku viazanosti je ujma na strane dodávateľa nesporne a neporovnateľne vyššia ako na konci viazanosti. Z tohto hľadiska dojednanie rovnakej zmluvnej pokuty za porušenie povinností spotrebiteľom v priebehu celej doby viazanosti je rozhodne neprimerané. Obdobne odvolací súd zhodne s prvostupňovým považoval za neprimerané dojednanie stabilnej fixnej zmluvnej pokuty za porušenie zmluvnej povinnosti spotrebiteľa zaplatiť za poskytnuté služby, ktoré nie je závislé od výšky dlžnej sumy, v dôsledku čoho je potom spotrebiteľ povinný uhradiť vysokú zmluvnú pokutu 331,94 Eur, teoreticky i v prípade, ak bude dodávateľovi dlžiť iba 1 cent. Dojednanie o zmluvnej pokute je preto i z tohto hľadiska rovnako neprimerané. Obdobne je neprimeraným ak dojednaná zmluvná pokuta patrí dodávateľovi aj v prípade, že vôbec nedôjde k ukončeniu zmluvy, pretože postačuje len púhy úkon spotrebiteľa, ktorý k ukončeniu smeruje. I v tomto prípade sa daná sankcia javí nedôvodnou a neprimeranou.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd zhodne s prvostupňovým dospel k záveru, že zmluvné podmienky dojednané v spotrebiteľskej zmluve medzi navrhovateľom a odporcom v cit. čl. 2 bod 2.5 Dodatku k zmluve o pripojení č. A4334641-0001 o zmluvnej pokute spôsobujú z uvedených dôvodov značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a to v neprospech spotrebiteľa tým, že požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu (§ 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka) spojenú s nesplnením jeho záväzku, v dôsledku čoho ide o neprijateľné zmluvné podmienky (§ 53 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka), ktoré sú neplatné (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka) a pre spotrebiteľa teda odporcu nie sú záväzné. Súd pritom v zmysle konštantnej judikatúry ESD i súdov SR musel posúdiť nekalú povahu sankcie obsiahnutej v spotrebiteľskej zmluve aj bez návrhu a zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou viazaný.

ESD v rozsudku vo veci C-618/10 zo dňa 14.6.2012 skonštatoval, že smernici odporuje španielska právna úprava, ktorá poskytuje vnútroštátnemu súdu v prípade, že rozhodne o neplatnosti nekalej zmluvnej podmienky možnosť zmeniť obsah tejto podmienky. Súdny dvor vyslovil názor, že taká možnosť - ak by sa vnútroštátnemu súdu priznala - by mohla odstrániť odstrašujúci účinok pre dodávateľov spočívajúci v tom, že sa takéto nekalé podmienky voči spotrebiteľovi jednoducho neuplatnia. Preto taká možnosť zaručuje menej účinnú ochranu spotrebiteľov než je ochrana, ktorá vyplýva z neuplatňovania týchto podmienok. Pokiaľ by totiž vnútroštátny súd mohol meniť obsah nekalých podmienok, predajcovia alebo dodávateľia by sa mohli pokúšať dotknuté podmienky používať s vedomím, že aj keby bolo rozhodnuté o ich neplatnosti, mohol by súd zmeniť zmluvu tak, že by týmto spôsobom ostali ich záujmy zabezpečené. V dôsledku toho sú vnútroštátne súdy pri konštatovaní existencie nekalej zmluvnej podmienky povinné takúto podmienku iba neuplatniť, aby nebola záväzná pre spotrebiteľa, avšak nemôžu zmeniť jej obsah. Zmluva, do ktorej sa vložila zmluvná podmienka totiž musí v zásade existovať

ďalej bez akejkolvek inej zmeny, okrem odstránenia nekalých podmienok, pokiaľ je jej ďalšia existencia možná v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva.

Z vyššie citovaného rozhodnutia ESD vyplýva nemožnosť vnútroštátneho súdu v spotrebiteľských veciach využiť tzv. moderačné právo upravené v § 545a Občianskeho zákonníka. Neprijateľná podmienka je neplatná ako celok (a preto nemožno súdom znižovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu, príp. meniť jej obsah tým, že bude akceptovaná iba v niektorých z dohodnutých prípadov porušenia zmluvy spotrebiteľom a z iných nie) v dôsledku čoho bolo možné uplatnenú zmluvnú pokutu ako celok navrhovateľovi ako dodávateľovi súdom iba nepriznať a nebolo možné ju priznať v moderovanej „primeranej výške“ príp. inak zmenenú.

S poukazom na vyššie uvedené, potom prvostupňový súd správne v preskúvanom rozsudku návrh navrhovateľa v časti, v ktorej si uplatnil nárok na zmluvnú pokutu v celom rozsahu ako nedôvodný zamietol. Rovnako správne prvostupňový súd zároveň s použitím ust. § 153 O.s.p. z úradnej povinnosti ex offio vo výroku dopĺňacieho rozsudku vyslovil, že predmetná zmluvná podmienka je neprijateľná. Keďže ale v tejto časti je výrok prvostupňového dopĺňacieho rozsudku tým, že v ňom nie je uvedené celé znenie danej zmluvnej podmienky neurčitým, bolo nevyhnutým, aby odvolací súd v tejto časti napadnutý rozsudok s použitím § 220 O.s.p. zmenil tak, že priamo vo výroku je uvedené celé znenie neplatnej a neprijateľnej zmluvnej podmienky.

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo zvyšku v napadnutej zamietajúcej časti, ako vecne správny s použitím § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Inak tomu bolo v časti, ktorou súd rozhodol o náhrade trov konania. V tejto časti odvolací súd musel konštatovať, že táto časť rozsudku je v rozpore s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. nedostatočným spôsobom odôvodnená tak, že rozhodnutie v tejto časti sa stalo nepreskúmateľným pre nedostatok dôvodov. Súd prvého stupňa odkázal na § 142 ods. 1 O.s.p. (?) pri rozhodovaní o trovách konania účastníkov, ktorý aj odcitoval, a podľa ktorého priznal navrhovateľovi náhradu trov konania prihladnuc na jeho úspešnosť v časti istiny 128,73 Eur v podobe súdneho poplatku za návrh z tejto priznanej sumy (?). Takéto rozhodnutie je zmätočné bez rešpektovania základnej zásady, ktorá ovláda rozhodovanie o náhrade trov civilného sporového procesu, ktorou je zásada úspechu vo veci vyjadrená v ust. § 142 ods. 1 O.s.p. V tejto zásade sa premieta myšlienka, že ten, kto dôvodne uplatňoval alebo bránil svoje subjektívne právo alebo právom chránený záujem, mal by mať právo na náhradu trov, ktoré pri tejto procesnej činnosti účelne vynaložil proti účastníkovi, ktorý do jeho právnej sféry bezdôvodne zasahoval. Súd v takomto prípade uplatňuje zásadu zodpovednosti za výsledok (zásadu úspechu). Predpokladmi, za splnenia ktorých vznikne nárok na náhradu trov konania, sú : a) plný úspech vo veci, ktorý sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozsudku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej, b) účelnosť trov potrebných na uplatňovanie alebo bránenie práva, c) čiastočný úspech vo veci zakladá nárok na pomerné rozdelenie náhrady trov konania alebo na to, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pričom nárok na čiastočnú náhradu trov konania sa vypočíta tak, že úspech účastníka konania, ktorému vzniká povinnosť na náhradu trov konania, sa odpočíta od úspechu účastníka, ktorému vzniká právo na náhradu trov konania a výsledok zakladá pomerný nárok na náhradu trov účelne vynaložených na uplatňovanie alebo bránenie práva a d) neúspech v pomerne nepatrnej časti veci zakladá nárok na celú náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva, pričom pomerne nepatrná časť sa môže týkať nároku na príslušenstvo v časti uplatneného nároku, ktorá podľa súdnej praxe neprevýši 5 až 10 % z uplatneného nároku vyjadreného v peniazoch. Návrhom na začatie konania sa navrhovateľ voči odporcovi domáhal uloženia povinnosti odporcu zaplatiť mu pohľadávku vo výške 460,67 Eur spolu s úrokom z omeškania 9 % ročne od 13.11.2009 do zaplatenia, keď priznaná mu bola v rozsahu uplatnenej istiny len suma 128,73 Eur, v ostatnej časti bol neúspešný, preto rozhodnutie súdu prvého stupňa s odkazom na § 142 ods. 1 O.s.p. bez riadneho zdôvodnenia aplikácie tohto zákonného ustanovenia, ako aj spôsobu ustálenia priznanej náhrady, postráda preskúmateľnosť.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania. Stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal,

a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia v zmysle citovaného § 157 ods. 2 O.s.p., pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné zásadné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého rozhodnutia. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konania spĺňajúce garancie spravodlivosti a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len EŠĽP, porovnaj napr. rozsudok *Garcia Ruiz v Španielsko* z 21.1.1999) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené, rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra EŠĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (*Georiadis c. Grécko* z 29.5.1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19.2.1998). Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 45 ods. 1 Ústavy a článku 36 ods. 1 Listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpovede na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“

Porovnajúc odôvodnenie preskúmaného rozsudku v časti o náhrade trov konania s vyššie citovaným § 157 ods. 2 O.s.p. a uvedenými kritériami je zrejmé, že prvostupňový súd sa ním v tejto časti rozsudku dôsledne neriadil, keď z odôvodnenia priznanej náhrady trov konania nie sú zjavné pre rozhodnutie relevantné skutočnosti, v dôsledku čoho je rozsudku v tejto časti i nepreskúmateľným, v dôsledku čoho takýmto postupom súdu bola účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa v časti, ktorou rozhodol o náhrade trov konania s použitím ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec v zrušenom rozsahu vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Povinnosťou prvostupňového súdu bude opätovne o náhrade trov konania rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodniť. V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.